maandag 10 februari 2014

Congresspeech Alexander Pechtold

Congres,

Wat een energie. Wat een optimisme. Wat is dit een mooie campagnestart! Nog 40 dagen tot de verkiezingen. Zes weken keihard werken voor een goed resultaat. Als één partij dat kan, als één partij dat eerder heeft laten zien, dan zijn wij dat.

Hier. In deze stad, op een steenworp hiervandaan. 47 jaar geleden, op Derde Kerstdag 1966 in Hotel Krasnapolsky ging D66 officieel van start. Het was zeven weken voor de landelijke verkiezingen. D66 boekte een glorieuze overwinning die de wereld over ging. Letterlijk. Op de voorpagina van The New York Times schitterde Van Mierlo. Dus Jan, Jan Paternotte, ik reken op 20 maart op weer zo'n voorpagina. Op z'n minst van Het Parool!

Congres,

Dat D66 dit jaar in veel steden dé kans heeft de koers te bepalen, hadden Van Mierlo en zijn politieke vrienden niet durven dromen. Het zegt iets over de kracht van hun ideeën. Hún appèl, ónze boodschap, is onverminderd actueel.

Een vitale democratie.
Meer zeggenschap voor mensen.
Maximale kansen voor ieder individu.

Maar hoe goed de ideeën ook, onze geschiedenis is er ook één van pieken en dalen. In het verleden bleek de basis soms niet sterk genoeg. Hoe anders is dat nu. Nog nooit had onze partij zoveel leden. Nog nooit konden zoveel mensen lokaal stemmen op D66. Nog nooit kleurde Nederland zó democratisch groen.

Democraten,

Dat fundament, dat bent u. De afgelopen jaren heeft u de partij vanaf de basis weer opgebouwd. En Howard Dean heeft ons nog eens voorgehouden hoe belangrijk dat is. Persoonlijk contact. Dichtbij mensen. Dichtbij het individu. Thank you Governor Dean for that important lesson! Dat fundament ligt er nu. In grote en kleine gemeenten. In bestaande en nieuwe afdelingen. In november bij de Herindelingsverkiezingen boekten we overal winst. In Alphen, in Leeuwarden, in Heerenveen en in de

Friese Meren. In het Friese dorp Nieuwehorne werd D66 zelfs de grootste partij. Wij streden daar keihard voor het behoud van de brandweerkazerne. Jaja, ook belangrijk!

Congres,
Ons fundament verstevigen, onze wortels verankeren in de samenleving, daarvoor is 2014 een cruciaal jaar. De verkiezingen voor de gemeente en voor Europa worden steeds belangrijker. Dat zeg ik uit volle overtuiging. Wij, Haagse politici, zullen moeten leren een stapje terug te doen.Voor de toekomst

van ons land is het belang van Europa niet te onderschatten. Alle grote vraagstukken van deze tijd zijn grensoverschrijdend. Europa is ons binnenland. Europese belangen zijn Nederlandse belangen. Maar ook binnen onze landsgrenzen zal Den Haag een stapje terug moeten doen. Voor de directe leefomgeving van mensen is vooral de gemeente van belang. Niet alleen voor een schone straat, een goede school. en een veilige buurt. Maar binnenkort ook voor de zorg voor ouderen en gehandicapten, de jeugdzorg, mensen zonder werk. Als raadslid, wethouder en burgemeester heb ik ervaren dat de lokale politiek mensen het meeste raakt. Een politicus moet zich altijd afvragen: wat betekent dit plan

voor mensen in hun dagelijks leven? Voor wie neem ik dit besluit?
Voor mezelf?
Voor de wethouder?
Of voor de inwoners van mijn gemeente? En alleen dat laatste telt!

Democraten,
Voor ons is essentieel dat mensen meepraten, meebeslissen. Aan dat appèl uit 1966 doen wij geen concessies. En daar ligt voor ons allen een belangrijke opdracht. Kabinet en gemeenten bakkeleien over taken, verantwoordelijkheden en vooral over geld. Maar ík maak mij daarnaast ook zorgen over de verzwakking van de lokale democratie. Nog nooit stapten zoveel wethouders op als de afgelopen vier jaar. Alleen al vorig jaar 150. Niet zelden door kwesties van integriteit. En niet eerder hadden partijen zoveel moeite met de werving van raadsleden. Bij ons ligt dat gelukkig anders. Vergeleken met 2010 doen wij in meer gemeenten mee. 50 gemeenten meer! Maar het grootste gevaar voor de lokale democratie, de grootste sluipmoordenaar, zie ik in het woud aan samenwerkingsverbanden tussen gemeenten. Kleine gemeenten die koste wat kost zelfstandig willen blijven, gaan regionaal van alles samen doen. Ondemocratisch. Buiten het zicht van de gemeenteraad. Ver weg van mensen. Macht verschuift van de lokale democratie naar een bovenlokale bureaucratie. De gemeente Bunnik zit in 11 gemeenschappelijke regelingen. Etten-Leur in 12. En Delfzijl zelfs in 17. Hoe zelfstandig ben je dan nog? Is dit geen

schijnzelfstandigheid? Natuurlijk, het is handig voor bestuurders. Die hebben geen last van een sturende en kritische gemeenteraad. Maar zijn de inwoners daar het beste mee gediend? Wat hebben mensen aan een gemeente die zogenaamd zelfstandig is, maar nauwelijks nog ergens over gaat? Een gemeente waar bestuurders het laatste woord hebben in plaats van de raad, de vertegenwoordigers van u en mij? Wij zijn democraten. Aan ons de taak de lokale democratie te versterken. Geef kiezers weer controle over wat er in hun stad of dorp gebeurt. Laat de lokale democratie niet tot een uitvoeringsorgaan verworden. De oplossing ligt voor de hand. Al is ie niet overal populair. Grotere gemeenten. Meer bestuurskracht. En meer democratie. Terug van vergaderzalen in anonieme kantoren naar de raadszaal in het gemeentehuis. Naar de mensen waar we het voor doen.

Congres,
De lokale democratie versterken. Als we dan toch bezig zijn, regelen we nu eindelijk ook de gekozen burgemeester. We verwelkomen de verrassende steun van het CDA, dat nu ineens van z'n geloof is gevallen. Maar let wel op, zeg ik tegen collega Buma dan wel de échte gekozen burgemeester. Rechtstreeks door de bevolking. Vorig jaar wilde het CDA het radicale midden van ons overnemen. Nu de gekozen burgemeester. Magda, ik verdenk ze ervan dat ze binnenkort met jou die wietteelt nog willen reguleren.

Congres,
We gaan het nog meemaken. Vlak voordat wij Abraham zien, viert het CDA nog eens dunnetjes de sixties. Als een stel overjarige hippies.

Maar congres,
Serieus, het pleidooi uit de jaren '60 is nog altijd actueel. De kern daarvan is de relatie overheid burger. Die wordt ook deze dagen weer op de proef gesteld. Grootschalig afluisteren ondermijnt het vertrouwen van mensen in hun overheid. Zeker als de verantwoordelijk minister niet blijkt te weten van de hoed en de rand. Ook vanzelfsprekendheid van macht, geconcentreerd bij één partij, is niet goed voor de democratie. Niet goed voor een land. Niet goed voor een stad. En zeker niet goed voor de hoofdstad. We kennen toch allemaal het 'we rule this country-syndroom' Daar hebben we ook in de landelijke politiek sterke staaltjes van gezien. Wie zich onaantastbaar waant, is op termijn kwetsbaar voor de kiezer. Een frisse wind, een nieuwe koers, kan wonderen doen. Zo'n nieuwe koers wens ik ook Amsterdam toe. Oude tegenstellingen doorbreken. Nieuwe thema's op de politieke agenda. Ook hier in Amsterdam.

Niet ieder gat in de begroting betalen met lastenverzwaringen, maar de financiën op orde en de lasten beperken.
Niet klem in een sociale huurwoning op een vastzittende woningmarkt, maar een kans op een huis voor iedereen.
Niet voortdurend bijschaven met extra geld voor minima, maar iedereen bij de start meteen de beste kansen via onderwijs. Zou het niet mooi zijn als D66 na 19 maart groot genoeg is om in Amsterdam mede de koers uit te zetten? Zou het niet mooi zijn als D66 onder leiding van Jan Paternotte de Partij van de Arbeid in Amsterdam daarmee af kan helpen van het 'we rule this city'-syndroom?

Democraten,
Het winnen van zetels is nooit een doel op zich. Wij willen winnen. Wij willen op 19 maart extra zetels om inhoudelijk het verschil te maken. Om de koers uit te zetten. Dat doen we al als grootste partij in Leiden, Delft, Haarlem, Wageningen en Hilversum. Dat doen we sinds 2010 op meer dan 100 plekken waar D66 in het college zit. En dat dat effect heeft zag ik tijdens onze – inmiddels legendarische – Onderwijstour. 11 dagen. 16 steden. 35 onderwijsinstellingen. Samen met Paul van Meenen. Talloze gesprekken leverden goede ideeën op.Van minder papierwerk voor docenten tot duurzame energie op scholen. En van inspraak voor mbo-leerlingen tot een jeugdleesplan om kinderen weer aan het lezen te krijgen. En nog tijdens die tour kregen we de kans, NEE grepen we de kans om die ideeën waar te maken. U weet het nog wel, die 650 miljoen euro van het Herfstakkoord. Ieder jaar 650 miljoen extra. En aangezien dat geld in december al voor de eerste keer is uitgekeerd, weten we nu wat dat concreet betekent. In Assen konden scholen hun conciërge in dienst houden. In Hoogezand-Sappemeer vonden jonge docenten geen ontslagbrief op de deurmat, maar een nieuw contract. In IJsselstein kwamen zelfs extra banen beschikbaar voor docenten. Op een basisschool in Breda gaat een klassenassistent de leerkracht ondersteunen bij kinderen met gedragsproblemen. En een basisschool in Hengelo koos voor het onderwijs van de toekomst en schafte digiborden aan. Zo maken scholen het verschil met ons onderwijsgeld! Zoals onze onderwijswethouders overal in het land het verschil maken. Van Ton Schroor in Groningen tot Mieke Damsma in Maastricht. En al die anderen. Een onderwijsleger om trots op te zijn!

Congres,
De verkiezingen voor de gemeente en de verkiezingen voor Europa worden steeds belangrijker. De Europese verkiezingen dwingen iedere partij, iedere politicus, tot een fundamentele keuze. Waar sta je? Waar wil je met Nederland in Europa naartoe? Er bestaat een gemakzuchtig antwoord op die vraag.

Dat is het antwoord van het kabinet. ‚Nou, Europa is nu even niet zo populair. Dus laten we onze vingers er maar niet aan branden.' In het regeerakkoord wordt net gedaan alsof Europa perfect is. Niet vóóruit met de VVD. Niet áchteruit met de PvdA. Een doorzichtige poging verschillen onder het tapijt te vegen. Die zwabberkoers is koren op de molen van hun satellieten, PVV en SP. Het heldere anti-Europa verhaal is dan nog altijd beter dan de slappe variant van de coalitie. Laat dat ook voor ons een les zijn. Laten wij ons niet voegen in het koor van valse eurocritici! Of zoals Joschka Fischer, de Duitse oud-politicus onlangs zei: "Denk je dat het makkelijk was om de Fransen na de oorlog te vertellen dat ze een economische unie moesten aangaan met Duitsland?"

Congres,
Waar wil je met Europa naartoe? Wilders heeft wél een helder antwoord op die vraag. Terugtrekken. Brug ophalen. Gordijnen dicht. En de klok terug. De politiek van de geslotenheid. De politiek van de angst. Angst voor de kiezer. Angst voor het onbekende, het zogenaamd vreemde. Vooral dat laatste, de angst voor het vreemde, is het gemeenschappelijke tussen Wilders en zijn nieuwe Europese vrienden. Franse vrienden, die niet wars zijn van anti-semitisme. Belgische vrienden met homofobe trekjes. Italiaanse vrienden die hun donkere minister van Integratie ronduit discrimineren. Dat Wilders Europa de rug wil toekeren, dat is zijn goed recht. Maar als hij en zijn nieuwe vrienden mensen de rug toekeren, dan staan wij op. Dat heeft niets te maken met voor of tegen Europa zijn. Dat is opkomen voor beschaving.

Congres,
Tegenover die politiek van geslotenheid zet ik de politiek van openheid. Openheid heeft ons land en onze economie veel gebracht. Amsterdam. Wereldstad van openheid en vrijzinnigheid. Den Haag. Wereldcentrum van internationaal recht. Rotterdam. Wereldhaven waar Europa dag in dag uit door de Maas stroomt. Driekwart van onze export gaat naar landen binnen de Europese Unie. Goed voor anderhalf miljoen banen. Op een continent waar de verleiding van populisten en nationalisten groot is, zijn wij de ambassadeurs van de openheid. Want wat kan Nederland alleen beginnen tegen grote economieën als China, India en Brazilië? Wat kunnen we alleen

tegen giftige financiële producten uit de Verenigde Staten?
tegen megabanken die de economie ontwrichten?
tegen zwaar vervuilende industrie op ons eigen continent?
tegen anti-homowetten in Rusland?

Congres,

Voor ons Democraten is Europese samenwerking gesneden koek, maar komt het nog wel binnen bij mensen? Is dát niet het grootste probleem? In zekere zin gaat Europa aan zijn eigen succes ten onder. En Nederland krijgt binnen Europa steeds meer last van zijn voorsprong. Z'n remmende voorsprong. Alle huidige generaties Polen hebben het verschil tussen ín of uít zélf beleefd. De demonstranten in Kiev hópen dat verschil ooit nog eens te mógen meemaken. Maar hier in Nederland, Founding Father van de Unie, groeien generaties op die dát verschil – en dus de waarde ervan – niet meer zien. Niet meer ervaren. Niet meer aan den lijve ondervinden. Iedereen weet misschien diep in z'n hart wel dat we niet zonder Europa kunnen, maar het komt steeds minder bínnen bij mensen. Daarom kunnen we – en mogen we – niet zelfgenoegzaam achterover leunen en het belang van Europa als vanzelfsprekend beschouwen. De vraag is: Waaróm komt het niet meer binnen bij mensen? Zijn ze écht klaar met Europa? Of zijn ze klaar met die politici die het Europese ideaal zo beroerd en krakkemikkig verdedigen? Die politici die bij problemen in eigen huis al snel met de vinger naar Brussel wijzen. Maar die de verworvenheden van Europa negeren, bagatelliseren of op z'n best als eigen verdienste incasseren. Tegenover dat soort politici zetten wij Sophie in 't Veld en Guy Verhofstadt!

Ja congres,

Europa schiet tekort. Het is een goudmijn, maar het ziet eruit als een modderpoel. De vraag is: zakken we er met z'n allen in weg, of trekken we onszelf omhoog? Wij zijn liberalen.Wij willen vooruit. Hervormen. Vernieuwen. Werken aan een beter en sterker Europa. Niet het Europa van gisteren idealiseren. Maar het Europa van morgen zelf schetsen. Met een open economie, die onze welvaart vergroot. Met een open handelsgeest, waarmee we banen en bedrijven aantrekken. Met open grenzen waardoor we internationale misdaad beter kunnen bestrijden. Met een open democratie waar niet de bureaucraten, maar mensen zelf de koers bepalen. Met een open houding tegenover vluchtelingen op zoek naar vrijheid en veiligheid. Met open ogen voor schendingen van mensenrechten binnen en buiten de Unie. De Europese verkiezingen gaan niet over een simpel ja of nee tegen Europa.

De vraag is: Wil je uit Europa? Of wil je een sterk Europa? De PVV kleurt rood. Wilders wil eruit. D66 kleurt groen. Wij willen vooruit. En de rest? Tja, voor de rest zie ik vijftig tinten grijs.

Congres,

2014 is een cruciaal jaar. En u heeft gemerkt, wij hebben een bijzondere rol. Met een stevige inzet bij het Herfstakkoord op meer banen, minder lasten, – maar dan wel groener – en beter onderwijs hebben wij

onze verantwoordelijkheid genomen. En we zullen dat weer doen. We zouden wel gek zijn als we die kans laten lopen.

We hebben de pensioenen hervormd, waarbij zzp'ers nu eindelijk ook zicht hebben op een volwaardig pensioen.
We hebben de bijstand hervormd. Strenger voor wie niet meewerkt. Maar veel meer ruimte voor gemeenten. Want zij weten hoe je mensen het beste aan een baan kunt helpen.
En met de Participatiewet hebben we ervoor gezorgd dat wajongers niet naar de bijstand hoeven. Voor hen komen er banen. Echte banen. Desnoods afgedwongen bij de werkgevers. We zouden wel gek zijn als we die kansen hádden laten lopen. We zitten in een bijzondere rol. Waarin we veel binnenhalen. Maar niet alles. Compromissen sluiten hoort er bij. Dat is soms even slikken. Voor ons is het ook wennen. Voor ons is het een zoektocht. Iedere week weer. Maar voor mij geldt: ons land is nu gebaat bij stabiliteit. Nieuwe verkiezingen boden en bieden nu geen enkele oplossing. Want, en dat is het allerbelangrijkste, we kunnen nog steeds veel van de kabinetsplannen in onze richting sturen. We zouden wel gek zijn als we dat niet zouden doen.

Congres,
We komen langzaam uit de crisis, maar daarmee zijn we er nog lang niet. De coalitie moet niet denken dat na de uitvoering van hun regeerakkoord de klus geklaard is. De snel veranderende wereld stelt dit land voor nieuwe opgaven. De wereldwijde concurrentie neemt toe. Onze grondstoffen raken op. Ons menselijk kapitaal verliest aan waarde. Die waarde staat onder druk van de technologie. Daarom werken wij, D66-ers, aan een nieuwe agenda om Nederland in een stroomversnelling te brengen. 'Naar een lerende economie", zegt de WRR, die wij daarmee aan onze zijde vinden als pleitbezorger voor jarenlange investeringen in onderwijs en innovatie. Als pleitbezorger voor een vernieuwde arbeidsmarkt, waarvoor de polder – remmer in vaste dienst – niet meer het voor de hand liggende vehikel is voor vooruitgang. Als pleitbezorger voor verschil in talent waarbij de vakman net zo wordt gewaardeerd als de topwetenschapper. Als pleitbezorger voor investeren in nieuwkomers, waarvan de helft van de niet-westerse, allochtone jongeren inmiddels hoger onderwijs volgt. Emancipeert. En dus de motor is van nieuwe groei. De Jonge Democraten, Stefan de Koning, vroeg ons gisteren terecht: welke keuzes gaan we maken? Met andere woorden: blijven we op de gebaande paden of slaan we nieuwe wegen in? D66 wil vooruit. Met een frisse blik op waar onze kracht ligt, op hoe we – als Nederland – het beste ons geld kunnen verdienen.

Nieuwe groei is minder afhankelijk zijn van Gronings gas. Als energiebron. Én als stoplap voor de rijksbegroting. Hét voorbeeld voor mij is Denemarken. Dat land koos voluit voor duurzame energie. Bijna de helft van hun stroom is groen. Vier keer zoveel als bij ons. Of Noorwegen. Waar de aardgasopbrengsten niet opgesoupeerd zijn, maar slim zijn weggezet in een fonds voor de toekomst. Omgerekend is door dat fonds iedere Noor miljonair. Het kabinet pronkt graag met lijstjes waar Nederland hoog op scoort. Maar vraag het de Olympische sporters, de top halen is makkelijker dan aan de top blijven.

Democraten,
We hebben dus nog heel veel te doen. We zijn nog niet klaar met dit kabinet. We zijn nog niet, – hoe zal ik het noemen – “uitgeregeerd”. We werken aan politieke stabiliteit. We werken aan nieuwe groei. Maar we werken vooral aan het winnen van twee verkiezingen. Eerst gaan de Olympiërs voor goud. En daarna wij.

Dank jullie wel.